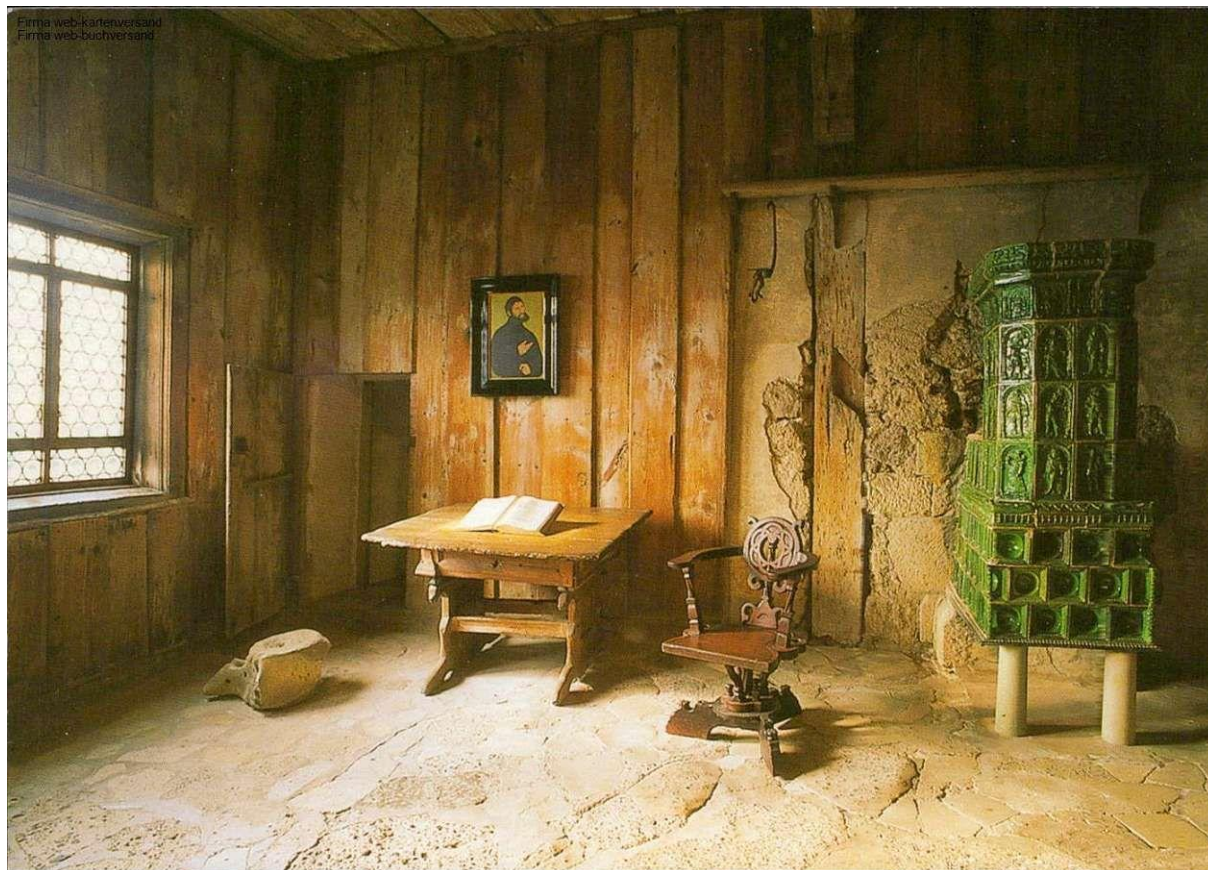

DE KLEINE ANDREAS

november 2024

nieuwsbrief lutherse gemeente Rotterdam

De 'Lutherstube' in kasteel de Wartburg, bij Eisenach. Luthers schuilplaats in 1521/1522 na publicatie van zijn 95 stellingen op 31 oktober 1517. Hier heeft hij het Nieuwe Testament uit het Grieks vertaald in het Duits.

***'God is voor ons een veilige schuilplaats,
een betrouwbare hulp in nood'***

Psalm 46 : 2

Eind november verschijnt de laatste editie van 2024 van 'De Kleine Andreas'. Daarin: het afgelopen 75-jarig jubileum van de Andreaskerk, beroepingsnieuws, de Advents- en Kersttijd en meer.

WELKOM BIJ ONZE DIENSTEN IN DE ANDREASKERK!

Koffie na afloop in de Paardenkamer. Zie ook website

- **Zondag 3 november, 10.30 uur.** *Ds. Fulco Timmers, 23^e na Trinitatis.*
- **Zondag 10 november, 10.30 uur.** *Elsa Aarsen, 1^e van de Voleinding.*
- **Zondag 17 november, 10.30 uur.** *Bob van Meijeren, predikant in opleiding, 2^e van de Voleinding.*
- **Zondag 24 november, 10.30 uur.** *Helen Florijn. 3^e van de Voleinding. Eeuwigheidszondag.*
- **Zondag 1 december, 10.30 uur.** *Ds. Mirjam Visser-Fuchs. Heilig Avondmaal, 1^e Advent.*
- **Zondag 8 december, 10.30 uur.** *Helen Florijn. 2^e Advent.*
- **Zondag 15 december, 10.30 uur.** *Ds. Erwin de Fouw. 3^e Advent.*

AGENDA

Meer informatie elders in deze nieuwsbrief

- **Donderdag 28 november, 20.00 uur.**
Studie-/informatieavond over Liturgie en Eredienst
- **Donderdagen 14 november, 12 december, 9 januari 2025, 13 februari, 13 maart, 10 april, 8 mei, 12 juni, 10.00 uur.** *Leerhuis over de Bijbel.*
- **Dinsdagavonden 14 januari 2025, 4 februari, 7 en 11 maart.**
Cursus Leren van Luther.

IN MEMORIAM MARTIN VAN WIJNGAARDEN

Mies Langelaar

Uitgesproken in de dienst van zondag 20 oktober

Vorige week zondagmiddag kreeg de kerkenraad het schokkende bericht dat onze oud-predikant Martin van Wijngaarden was overleden.

Ruim een jaar geleden namen wij in deze gemeente afscheid van Martin als onze predikant en nu moesten wij gisteren voorgoed afscheid van hem nemen tijdens de uitvaartdienst in de Abdijkerk in Den Haag.

In de ruim 20 jaar dat hij onze voorganger was, heeft Martin veel gedaan voor de opbouw van de gemeente. Denk aan de Cantorij, de Lutherreizen, de Lutherse Zomerschool, Luthers Bruiloft, de Appelvaartavond met Lutherlezing, de maaltijdgroep, de bijbelkring, de Zeemanskerkendienst en uiteraard het pastorale werk in onze gemeente.

Zijn vertrek naar de Abdijkerk in Den Haag moest een nieuwe start zijn en uit de warme woorden tijdens de uitvaartdienst blijkt, dat hij ook daar een gewaardeerd voorganger was, die veel nieuwe impulsen aan de gemeente wist te geven.

Dat hij daarbij het zelf vaak moeilijk had met het leven, bleef voor velen van ons helaas verborgen en niemand heeft dan ook kunnen voorzien, dat hij het leven niet meer aankon en er zelf een einde aan zou maken.

Wij willen Erna en Zegher, Adrie, Christine, verdere familie en vrienden Gods troost toewensen bij dit grote en onbegrijpelijke verlies. Ik eindig met een kort gedicht van Nel Benschop:

*Martin, je bent niet dood -
de Heer heeft je geroepen
bij Hem te wonen in zijn glanzend huis.
Je hoeft geen rust en vrede meer te zoeken -
je hebt ze nu - want je bent veilig thuis.
Je bent niet dood – je mag voor eeuwig leven.
Je bent verlost van onvolkomenheid, van pijn en van verdriet.
God zal je geven een onbegrensd geluk in onbegrensde tijd.*

TER NAGEDACHTENIS AAN MARTIN VAN WIJNGAARDEN

Erwin de Fouw

Consulent voor de Lutherse Gemeente Rotterdam

Ook bij zijn collega-predikanten is het overlijden van ds. Martin van Wijngaarden hard aangekomen. Collega's in Den Haag, waar hij deel uitmaakte van de werkgemeenschap van predikanten en kerkelijk werkers, en ook collega's in luthers Nederland, verenigd in het Luthers Convent van predikanten. Martin heeft niet alleen als predikant, maar ook als wetenschapper veel betekend voor de lutherse gemeenschap en de Protestantse Kerk in Nederland. Zo bracht hij samen met prof. dr. Sabine Hiebsch het prachtig geïllustreerde 'Martin Luther, zijn leven, zijn werk' uit en schreef hij het eveneens rijk geïllustreerde boek 'Schitterende getuigen, het Nederlands luthers avondmaalsgerei als identiteitsdrager van een godsdienstige minderheid'. Hij gold als onbetwist kenner van het Nederlandse lutherse en protestantse erfgoed. Na de eerdere dood van enkele andere lutherse historici, zal zijn kennis deerlijk gemist worden.

In het verdriet om zijn dood en de wijze waarop deze kwam, mag het lied van Luther 'Mitten wir im Leben sind' (Evangelisches Gesangbuch 518) ons tot steun zijn. Het spreekt diepzinnig over het door de dood omvatten leven, dat Gods redding nodig heeft. Laten we met woorden uit dat lied bidden om de troost die het geloof ons geeft. Moge die troost er ook zijn voor zijn vrouw Erna van Wijngaarden-Raben, hun zoon Zegher, zijn moeder Adrie en zus Christine.

*Heiliger Herre Gott,
heiliger starker Gott,
heiliger barmherziger Heiland,
du ewiger Gott:
lass uns nicht entfallen
von des rechten Glaubens Trost.
Kyrieleison.*

BEROEPINGSWERK: ER GLOORT LICHT

Beroepingscommissie

De Beroepingscommissie boekt inmiddels goede voortgang. Er hebben nu in totaal zes kandidaten gereageerd. De commissie heeft met vijf van hen een gesprek gevoerd. Op grond van die eerste ronde zijn drie kandidaten uitgenodigd voor een tweede gesprek in de week van 4 november. De commissie zal onmiddellijk daarna een eindadvies aan de kerkenraad geven. De kerkenraad doet naar verwachting op grond daarvan vervolgens een voordracht aan de gemeente. Voor vragen of suggesties blijft u welkom bij ds. De Fouw, via beroepingscommissie@luthersrotterdam.nl of 06-20775145.

DOOR DE OGEN VAN ANDREAS

Andries Ponsteen

Over (Winter)Tijd

Tijd is een fysisch begrip en wordt, na lengte, breedte en hoogte, ook gezien als een vierde dimensie. Tijd is een middel om gebeurtenissen te ordenen. Zonder die structuur kunnen we niet functioneren. Wintertijd is zo'n ordening. We zetten de klok een uur terug en plaatsen het daglicht dichterbij de dageraad. Beter voor de werkende mens, is de gedachte.

Tijd kun je ervaren. Soms zeggen we, dat ‘de tijd kruipt of vliegt’. Dat doet de tijd natuurlijk niet, maar wel in onze beleving. De tijd zelf versnelt of vertraagt niet. Tijd staat ook nooit stil. Tijd is de kern van alle leven. Tijd is complex.

Tijd is ook belangrijk in de kerk. Niet als aanvangstijdstip van de dienst of als duur van een preek, maar als liturgische kalender: de tijd van het kerkelijk jaar. De RK kerk kent zelfs dagelijkse (ge)tijden, in de vorm van de vaste gebeden van het Officie in kerk en klooster.

De grote Bach wist heel goed hoe hij in muziek, door maat en tempo, met tijd moest omgaan. Maar hij had ook een *beleving* van tijd, die de fysieke muzikale tijd oversteeg. Hij gaf zijn cantate BWV 106 (wsch. 1707) voor een rouwplechtigheid namelijk de titel ‘Gottes Zeit ist die allerbeste Zeit’.

Als tijd voor àlle tijden.

TERUGBLIK ZEEMANSKERKDIENST

Freek Houweling

Op zondag 27 oktober vond de feestelijke Zeemanskerkendienst plaats. Jaarlijks vieren we deze dienst met de Deense, Finse, Noorse en Zweedse zeemanskerken van Rotterdam, de Deutsche Evangelische Gemeinde en de Deutsche Seemannsmission. Het was heel fijn dat dit jaar weer alle Zeemanskerken betrokken waren, met veel van hun nieuwe pastores, en dat een projectkoor van gemeenteleden een muzikale bijdrage leverde.

Vanwege ‘500 jaar Lutherse liederen’ presenteerde ds. Andreas Wöhle (president Lutherse synode) met veel enthousiasme een aantal nieuwe liederen uit het ‘Global Songbook’ van de wereldwijde lutherse familie. De klassieke lutherse liederen zongen we in zes verschillende talen en het Avondmaal vierden we volgens de Finse liturgie. Het bloemstuk werd, zoals elk jaar, verzorgd door Albert de Haaij, met een anker van Theo Zee.

AVOND OVER LITURGIE EN EREDIENST

Mies Langelaar

Recent is een publicatie van de commissie Liturgie en Kerkmuziek verschenen met als titel *De Eredienst, een gang door de liturgie*.

Omdat er naar aanleiding van dit boekwerkje wat vragen rezen over de manier waarop in de Andreaskerk de liturgie wordt uitgevoerd, leek het de Kerkenraad een goed idee om hier een avond aan te weiden. Ds. Erwin de Fouw is bereid gevonden om deze avond in te vullen. Wanneer u belangstelling hebt om deze avond bij te wonen, kunt u zich aanmelden bij de kosteres, Greet Postema, of via voorzitter@luthersrotterdam.nl. De bijeenkomst is op donderdag 28 november a.s. om 20.00 uur in de Andreaskerk.

NIEUWE PREDIKANT BIJ ZUSTERGEMEENTE

Jeroen van Velzen

Zondag 20 oktober deed pfarer Stefan Leonhardt intrede in de Deutsche Evangelische Gemeinde Rotterdam. Onze gemeenten werken al decennia intensief samen en vieren een aantal keer per jaar gezamenlijk diensten. Kerkenraadsleden van de lutherse gemeente Rotterdam spraken een welkomstwoord en boden dominee Leonhardt een liedboek aan en een Nederlandse vertaling van de liederen van Luther. Stefan Leonhardt ziet er naar uit, om de goede samenwerking met onze gemeente voort te zetten. Te beginnen met de gezamenlijke diensten op kerstavond bij de DEG en op eerste kerstdag in de Andreaskerk!

LUTHERS DAGBOEK

Jeroen van Velzen

Binnenkort verschijnt het Evangelisch-Luthers Dagboek 2024-2025. Dit boek kan uw dagelijkse begeleider zijn in het komende kerkelijk jaar. Elke dag wordt een Bijbellezing aangereikt met een passende uitleg, gedicht, lied of gebed. U heeft met dit boek een waardevolle verzameling teksten in handen. Traditiegetrouw vindt u in deze uitgave de liturgische gegevens van de zon- en feestdagen, met de Bijbellezingen van het luthers rooster en het gemeenschappelijke rooster, het zondagslied en de liturgische kleuren van de zondagen. Een boek dat zeer de moeite waard is! De prijs van het dagboek is € 20,00. Wanneer u het dagboek wilt ontvangen kunt u dit doorgeven aan kosteres Greet Postema, telefonisch via 010-4222472 of op zondag na de dienst. De 20 euro kunt u overmaken op NL25 INGB 0000 047682 ten name van kerkbeheer of contant voldoen bij de kosteres.

LEERHUIS OVER DE BIJBEL

In het nieuwe seizoen geeft Elsa Aarsen-Schiering een vervolg aan het oecumenisch Leerhuis over de Bijbel. De eerste bijeenkomst is donderdagochtend 14 november om 10.00 uur in de Andreaskerk. *Contact en informatie bij* Nadja van Muijen-Kouratovsky, 010-4224904, nadja.kouratovsky@gmail.com. De data: 14 november, 12 december, 9 januari 2025, 13 februari, 13 maart, 10 april, 8 mei en 12 juni.

CURSUS 'LEREN VAN LUTHER'

Evelien van Zoelen-Haas

Op zoek naar de oorspronkelijke Luther

In deze cursus gaan we onder leiding van lutherse theologen op zoek naar het denken en ervaren van de oorspronkelijke Luther. De cursus is bestemd voor iedereen die zich wil verdiepen in geloofsvragen in het spoor van Luther. Dit jaar is het thema 'Geloof als bevrijding'. Luther verandert namelijk zijn familienaam Luder in 'Luther', verwijzend naar het Griekse woord voor 'bevrijde' (Eleutheríos). We lezen wat Luther hiermee heeft willen zeggen. We bespreken de betekenis van reiniging en bevrijding in ons eigen leven en de helende kracht van vergeving. Er zijn vier bijeenkomsten van 1,5 uur.

Reformatische Wending

Wat gebeurde er met Luther tussen 1517 en 1521 dat hij een radicale wending in zijn geloof en leven meemaakte? Wat waren de belangrijkste momenten?

Bevrijding als vergeving van schuld en ongerechtigheden

Waarin verschillen Luthers ideeën over vergeving van de calvinistische ‘verzoening-door-voldoening’-theologie? En waarom kan het vergevend loslaten van wrok heilzaam zijn voor je eigen ziel?

Bevrijding als reiniging van wat ons leven en samenleven vergiftigt

Wat bedoelde Luther met ‘reiniging door het bloed van Christus’ en wat betekent dat, wanneer ons eigen leven of onze samenleving snakt naar reiniging en heling?

Bevrijding als losmaking van wat ons bindt

Wat hebben Bijbelse beelden over de loskoping uit de slavernij te zeggen over onze persoonlijke gebondenheden of de wijze waarop mensen beknot worden door wat ‘normaal’ is?

Data, aanmelden

Deze fysieke bijeenkomsten worden in verschillende lutherse gemeenten georganiseerd. Onze gemeente is ingepland op de dinsdagavonden van 19:30 – 21:00 uur, in de Andreaskerk op 14 januari, 4 februari, 4 maart en 11 maart. Als één van de avonden u niet goed uitkomt, is er gelegenheid om de week erna online de bijeenkomst in te halen. Aanmelden kan bij Evelien van Zoelen-Haas, evelienhaas@gmail.com.

COLOFON

***Redactie: Mies de Vries-Langelaar, Andries Ponsteen
(eindredacteur/ 06 38466960)***

*Bijdragen: Mies Langelaar, Jeroen van Velzen, Freek Houweling,
Evelien van Zoelen-Haas, Andries Ponsteen.*

Distributie: Greet Postema.

Andreaskerk, Heer Vrankestraat 51, 3036 LB, Rotterdam, 010-4222472